

**Strokovni
esej**

Primož Obal

Oblikovanje tožbe

Zbirka: Slogovno oblikovanje pravnih
besedil

Naslov: Oblikovanje tožbe : strokovni esej

Zbirka Slogovno oblikovanje pravnih besedil

Tipologija dela: esej

Knjiga za področje: zgodovine, sociologije, filozofije, prava, besediloslovja, stilistike

Izdano v samozaložbi: Primož Obal, Cankova 25b, 9261 Cankova

E-knjiga, spletno mesto objave: <https://www.obal-invent.si>

Avtor: mag. Primož Obal, SICRIS: 40821 (izven evidence ARRS)

Kraj izdaje: Cankova

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici Ljubljana:

COBISS.SI-ID 204398083

ISBN 978-961-96125-6-9 (PDF)

datum: avgust 2024

Kazalo vsebine:

PROLOG ... 7

UVOD ... 8

DOGMA ... 9

TEMA ... 10

TEZA ... 11

NAČIN BRANJA ... 12

OMEJITVE ... 13

CILJ ... 14

1. NAČIN ISKANJA REŠITEV ... 15

1.1. (Primarni) zgodovinski način iskanja rešitev ... 15

1.1.1. Moderna (novejša) zgodovina ... 19

1.2. Posledični način iskanja rešitve ... 24

1.3. Sociološki način iskanja rešitve ... 27

1.4. Psihološki način iskanja rešitve ... 30

1.5. Filozofski način iskanja rešitve ... 31

1.6. Metoda poizkusa ... 33

1.7. Metoda ponavljanja ... 34

1.8. Pozitivistična vodila ... 35

1.9. Komentarji strokovnjakov ... 36

1.10. Primerjalnopravni vidik ... 37

2. ZLORABA TOŽBE ...	39
2.1. Kako preprečiti zlorabo tožbe ...	41
3. TOŽBA ...	43
3.1. Tožba kot zahteva ...	54
3.1.1. Nujno potreben slogovni moment ...	54
4. PISANJE TOŽBE ...	56
4.1. Forma ...	58
4.2. Figuralika ...	60
4.2.1. Figuralika na pravnem področju ...	61
4.3. Koncept ...	70
5. NUJNE OBLIKOVNE ZAHTEVE ...	74
6. PREDSTAVITEV SITUACIJE ...	79
6.1. Forma ...	83
6.2. Figuralika ...	84
6.3. Koncept ...	85
7. ZUNAJŠODNA NEREŠLJIVOST ...	86
7.1. Forma ...	89
7.2. Figuralika ...	92
7.3. Koncept ...	92

8. RAZSOJEVALEC IN NJEGOVA DOLŽNOST ... 94

8.1. Forma ... 97

8.2. Figuralika ... 97

8.3. Koncept ... 99

9. PRAVNA NAZIRANJA ... 100

10. TOŽBENI ZAHTEV ... 104

11. POTRDITEV ALI OVRŽENJE TEZ ... 108

12. KONČNO GLEDE ESEJA ... 110

Prikazi:

Prikaz 1 – izhodiščne točke za razpravo, katere sestavine naj vsebuje tožba ... 18

Prikaz 2 – primerjava med ZPO in ZPP ... 23

Prikaz 3 – posledični način zapolnjevanja posameznih sestavin tožbe ... 26

Prikaz 4 – enakost orožij pravnih strank ... 29

Prikaz 5 – stratifikacija oblike ... 57

Prikaz 6 – forma tožbe ... 59

Prikaz 7 – zgodovinska metoda ... 63

Prikaz 8 – metoda verjetnosti ... 65

Prikaz 9 – metoda logične kreacije ... 67

Prikaz 10 – predlog za ureditev v bodoče ... 68

Prikaz 11 – skupek metod ... 69

Prikaz 12 – koncept ... 73

Prikaz 13 – nujne oblikovne sestavine ... 76

Prikaz 14/1 – izpostavitve in izločitve predikatne okoliščine
(predstavitev situacije) ... 80

Prikaz 14/2 – izpostavitve predikatne okoliščine ... 81

Prikaz 14/3 – izključitev predikatne okoliščine ... 82

Prikaz 15 – okoliščine zunajsodne nerešljivosti ... 88

Prikaz 16 – forma ... 91

Prikaz 17 – standard razsoje ... 96

Prikaz 18 – pravna naziranja ... 103

Prikaz 19 – tožbeni zahtevek ... 106

P r o l o g

S slednjim sestavkom se želim opredeliti do izbranih vidikov pisanja tožbe. Pod pojmom pisanje bom povzel oblikovanje, figuraliko in sestavine.

Ker izhaja vsebina tožbe iz zakonskih norm, spremljajoče sodne prakse in njene interpretacije v laični javnosti in med strokovnjaki, slednji sestavek ni namenjen pravnemu silogizmu.

Predstavlja uvod v slogovno oblikovanje pravnih besedil.

U v o d

Osnovna usmeritev razprave je v namenu, torej funkciji, kateremu naj pravno sredstvo služi.

Pravno sredstvo se v svojem izvornem namenu razume kot zahteva razsojevalcu, naj odloči o tožbenem zahtevku, kar predstavlja del suverene oblasti.

Ni pa zanemariti tudi zahtevo do nasprotne, torej tožene stranke, da izpolni vtoževen zahtev.

Tako nastaja več razmerij, na katera je potrebno nasloviti tudi besedilne cilje, ki jih morajo dosežati.

D o g m a

Tožba mora zadostiti trditveni, pravni in dokazni podlagi. O vprašanjih zapletene pravne narave, sem že razpravljal v zbirki knjig izdanih v obdobju med 2019 in 2024.

Zapletena pravna vprašanja so predmet pravnega silogizma. Retrogradna analiza pa zagotavlja razjasnjevanje dejanskega stanja, kot pomoč zgornji premisi razsoje.

Slednje predstavlja dogmo, katero zahteva zakonodaja, stroka in sodna oblast.

Postavlja se vprašanja, kako in kam, umestiti slogovno oblikovanje, izključno pravnih besedil. Ne gre zgolj za nomotehniko, temveč posebno vejo, katera povezuje tehniko ubeseditve z zahtevami pravnega silogizma. Ni za zanemariti, da besediloslovje in njegove tehnike, metode ter miselni postopki, soustvarjajo pravna besedila tudi izven zakonodajalne nomotehnike.

T e m a

Tema eseja se glasi: kako se slogovno oblikuje tožba.

Tekom eseja bom postavljaj izhodišča za oblikovanje tožbe in jih poskušal dokazati.

T e z a

Kot zahteva, mora tožba vsebovati ustrezno oblikovanje, katero naj na jasn način seznan razsojevalca s tožbeno stvarino. Pomembno za stik razsojevalca s stvarino je tudi bogatost besednega zaklada (figuralika), katero naj povzame dejanski pravni primer. Seveda tako dejansko, kot tudi pravno. Na koncu pa ne moremo mimo same funkcije tožbe, ko mora tožba vsebovati zahtevek.

Besediloslovje za pravne vsebine, razvija svoja pravila. Namreč posebnost pravnega silogizma terja od ustvarjalca besedila, kateri je strokovno usposobljen pravnik, vnos dodatnega znanja. Kombinacija besediloslovja in pravnega silogizma predstavlja posebno podvejo pravne in besedilne znanosti. Njen obstoj omogočajo ravno posebne metode, tehnike in miselni postopki. Kar presega nomotehniko, že uveljavljeno kot posebno vejo pravne znanosti.

N a č i n b r a n j a

Sestavek je napisan iz vidika opravljanja dela na sodišču. Zato gre za poseben uvid, kako se organ razsoje sooča z branjem tožbe, da lahko najprej opravi procesna ravnanja. V nadaljevanju sodnega postopka pa razsojo na podlagi zahtevka postavljenega v tožbi.

Lastne zaključke podajam kot avtor. Že obstoječe ugotovitve, pa bomo ponovili skupaj.

O m e j i t v e

V eseju se bom opredelili do tožbe urejene v ZPP-ju. Tvarino bom navezoval na obravnavo tožbe po pravilih civilne procesne zakonodaje. Tožbe se pa seveda vlagajo tudi po vseh drugih procesnih zakonih, drugih pravnih področij.

Prav tako bom upošteval, da je tožba zahteva in ne prošnja.

Cilji

Iskanje namena eseja, je ponudba smernic za oblikovanje zahtevkov, kot univerzalna podlaga za delo pravnika. Kar predstavlja praktično vrednost raziskovanja.

Seveda pa je moj cilj, kot avtorja, da se besediloslovje pravnih dokumentov, uveljavi kot posebna veja pravne in besedilne znanosti. Gre za povezovanje besedilnega sloga in pravnega silogizma, kar kliče po posebnih metodah, tehnikah in miselnih postopkih.

(1) NAČIN ISKANJA REŠITEV

Da bo sestavek nudil zraven subjektivnega mnenja tudi strokovno podlago, bom esej otvoril z načini iskanja rešitev na postavljeno vprašanje: kako slogovno oblikovati tožbo.

Začel bom z zgodovinskim načinom, kateri omogoča vpogled v razvoj pravnih sredstev. Nadaljeval pa bom z drugimi družbeno pogojenimi vzroki oblikovanja tožbe.

(1.1.) (P)RIMARNI ZGODOVINSKI NAČIN ISKANJA REŠITEV

Zgodovinski način iskanja rešitev ima etiketo arhaičnosti. Lahko ponudi spoznanje preteklosti, ne mora pa oblikovati trenutnih, modernih in postmodernih pravnih besedil.

Če štejemo rimsko pravo za prvi zapis urejenega sojenja, lahko

uporabimo zgodovinsko dejstvo, da je razsojal imenovani sodnik (*apud iudicem*). Pomembno vlogo pa je opravljal tudi pretor, kateri je imel pravosodno oblast.¹ Če je pretor pravdanje dovolil, je imenoval sodnika in mu hkrati v obliki pisnega obrazca (t.i. tožbene formule) določil vprašanje, ki ga je moral raziskati in o njem odločiti. Tožbena formula je poleg imenovanja sodnika, opredelitve primera (*demonstratio*), tožnikovega tožbenega zahtevka (*intentio*) ter poziva sodniku, da toženca obsodi ali oprosti (*condemnatio*), lahko torej vsebovala tudi toženčev ugovor (*exceptio*).²

Angleško pravo izhaja iz razlikovanja med *common lawom* in *equityjem*. *Equity* zajema vedno bolj vse tiste pravne stvari, za katere se zdi pisni postopek posebno primeren, *common law* pa tisto pravno stvarino, ki se že od nekdaj bolje obravnava ustno.³ Izvorno vložitev tožbe ni bila pravica, temveč privilegij, ki ga je kraljeva uprava po temeljitem premisleku podelila ali pa tudi ne. Načelno se je tisti, ki je prosil za to uslugo, obrnil na kanclerja, visokega kronskega uradnika, in ga prosil za izdajo *writa* (latinsko *breve*). Izbira *writa* je nepreklicno določala ne le materialnopravna pravila, ki jih je treba uporabiti

¹Janez Kranjc, Rimsko pravo, GV Založba, 2020, str. 101 – 103.

²Ibidem, str. 185 – 186.

³David Grasmann, Uvod v velike sodobne pravne sisteme, Druga knjiga, Cankarjeva založba, 1999, str. 334 – 335.

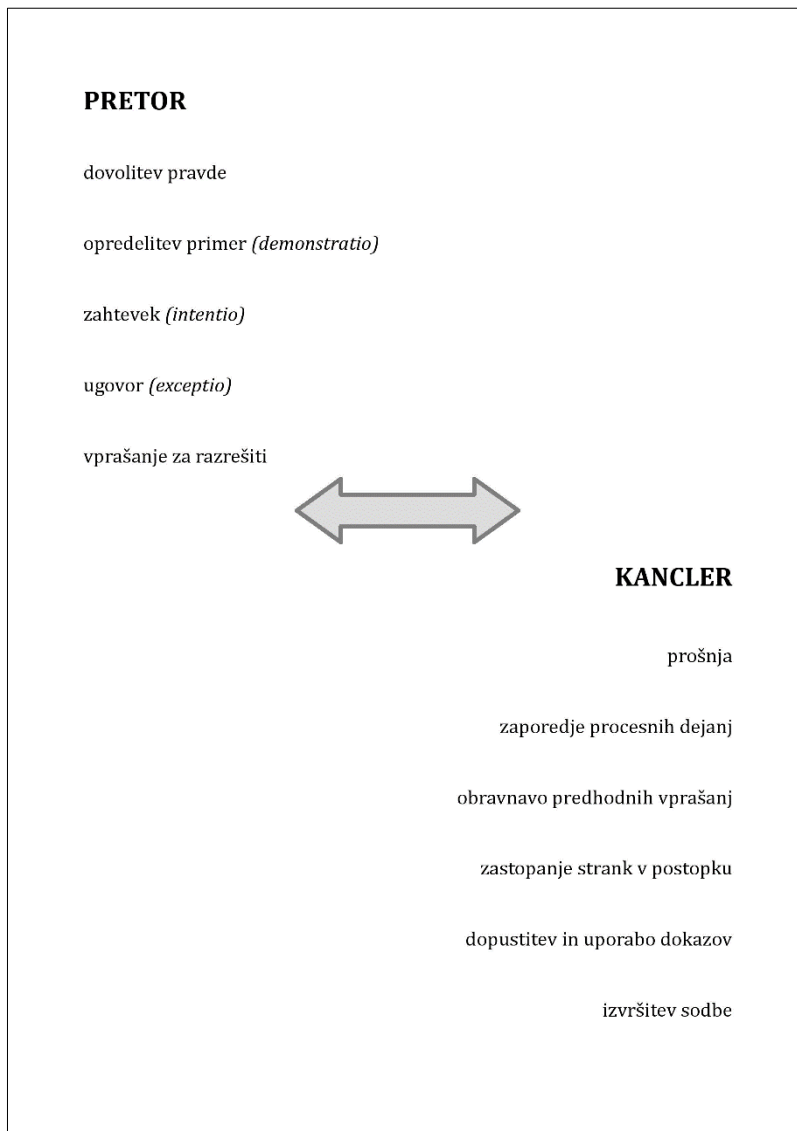
v posameznem primeru, temveč predvsem pravila postopka. Vsakemu *writu* je ustrezal predpisan postopek, ki je določal zaporedje procesnih dejanj, obravnavo predhodnih vprašanj, zastopanje strank v postopku, dopustitev in uporabo dokazov, izvršitev sodbe.⁴

Lahko podam zaključek, da iskanje forme v zgodovini prava, ne ponuja rešitve za sodobno obliko tožbe. Vsekakor pa ponuja izhodiščne točke za razpravo, **katere sestavine naj tožba vsebuje**. V tem delu lahko ugotovitve pridoma uporabimo za iskanje rešitve na vprašanje slogovne oblike tožbe.

V Prikazu 1 predstavljamo izhodiščne točke za razpravo, katere sestavine naj tožba vsebuje.

⁴Ibidem, str. 310 – 311.

Prikaz 1

(1.1.1.) MODERNA (NOVEJŠA) ZGODOVINA

Modernejši pristop, kodifikacija, se je sprva uveljavila v Franciji v začetku 19. stoletja.⁵ V Nemčiji pa proti koncu 19. stoletja.

V slednjem sestavku se bomo dotaknili kodifikacije v Nemški zvezi in sedanji Zvezni republiki Nemčiji.

Civilno postopkovno pravo in v tej zvezi tožbo, je urejal § 230 Civilprozeßordnung iz leta 1877 v drugi knjigi⁶ na način:

§ 230 ...

Die Erhebung der Klage erfolgt durch Zustellung eines Schriftsatzes.

Derselbe muß enthalten:

1. die Bezeichnung der Parteien und des Gerichts;
2. **die bestimmte Angabe des Gegenstandes und des Grundes des erhobenen Anspruchs, sowie einen bestimmten Antrag;**
3. die Ladung des Beklagten vor das Prozeßgericht zur mündlichen Verhandlung des Rechtsstreits.

⁵Več o tem: Sergij Vilfan, Uvod v pravno zgodovino, Uradni list RS, 2012.

⁶https://de.wikisource.org/wiki/Civilproze%C3%9Fordnung._Zweites_Buch

In der Klageschrift soll ferner der Werth des nicht in einer bestimmten Geldsumme bestehenden Streitgegenstandes angegeben werden, wenn die Zuständigkeit des Gerichts von diesem Werthe abhängt.

Außerdem finden die allgemeinen Bestimmungen über die vorbereitenden Schriftsätze auch auf die Klageschrift Anwendung.

Slogovna zahteva za tožbo je v letu 1877 postavljala konkretno navedbo dejanskih okoliščin, temelja (razlogov) in konkretni zahtevek.

Če primerjamo s sedaj veljavnim Zivilprozessordnung (ZPO), kateri v § 253 Klageschrift (isto druga knjiga)⁷ zahteva:

§ 253 ...

(1) Die Erhebung der Klage erfolgt durch Zustellung eines Schriftsatzes (Klageschrift).

(2) Die Klageschrift muss enthalten:

⁷https://www.gesetze-im-internet.de/zpo/_253.html

1. die Bezeichnung der Parteien und des Gerichts;
- 2. die bestimmte Angabe des Gegenstandes und des Grundes des erhobenen Anspruchs, sowie einen bestimmten Antrag.**

(3) Die Klageschrift soll ferner enthalten:

1. die Angabe, ob der Klageerhebung der Versuch einer Mediation oder eines anderen Verfahrens der außergerichtlichen Konfliktbeilegung vorausgegangen ist, sowie eine Äußerung dazu, ob einem solchen Verfahren Gründe entgegenstehen;
2. die Angabe des Wertes des Streitgegenstandes, wenn hiervon die Zuständigkeit des Gerichts abhängt und der Streitgegenstand nicht in einer bestimmten Geldsumme besteht;
3. eine Äußerung dazu, ob einer Entscheidung der Sache durch den Einzelrichter Gründe entgegenstehen.

(4) Außerdem sind die allgemeinen Vorschriften über die vorbereitenden Schriftsätze auch auf die Klageschrift anzuwenden.

(5) Die Klageschrift sowie sonstige Anträge und Erklärungen einer Partei, die zugestellt werden sollen, sind bei dem Gericht schriftlich unter Beifügung der für ihre Zustellung oder Mitteilung erforderlichen Zahl von Abschriften einzureichen. Einer Beifügung von Abschriften bedarf es nicht, soweit die Klageschrift elektronisch eingereicht wird.“.

Slogovna zahteva za tožbo v letu 2024 zahteva podobno konkretno navedbo dejanskih okoliščin, temelja (razlogov) in

konkretni zahtevek.

Gre za identične zahteve v času razvoja več kot 100 let. Pri čemer pa ni za zanemariti, da pa je sodna praksa in pravna teorija, slogovno vsebino tožbe vztrajno razvijala, posodabljala in prilagajala tekom razvoja pravne znanosti.

Modernejši pristop ponuja izhodiščne točke za razpravo, katere sestavine naj tožba vsebuje.

V Prikazu 2 podajamo primerjavo nasproti slovenski ureditvi.

Prikaz 2

ZPO (§ 253)

... die Klageschrift muss enthalten:

die bestimmte Angabe des Gegenstandes

und des Grundes des erhobenen Anspruchs,

sowie einen bestimmten Antrag...

ZPP (180. člen)

... tožba mora obsegati:

določen zahtevek glede glavne stvari in stranskih terjatev,

dejstva, na katera tožnik opira zahtevek,

dokaze, s katerimi se ta dejstva ugotavljajo...

(1.2.) POSLEDIČNI NAČIN ISKANJA REŠITEV

Logična metoda iskanje rešitev ponuja usmeritev v posledico. Kot posledico je šteti aktivno ali opustitveno ravnanje nasprotne, torej tožene stranke.

Na slednji način pa ne bomo našli rešitve, saj ravno tožena stranka noče izpolniti zahteve tožeče stranke, zaradi česar je slednja primorana vložiti tožbo.

Tožba se torej vlaga izključno zaradi tega, ker nasprotna stranka ne opravi dolžnega ravnanja. Na polju indukcije je tako nastalo prazno polje, katero ponuja varieteto zaključkov na vprašanje: zakaj nasprotna stranka noče izpolniti dolžnostnega ravnanja ?

Induktivno razmišljanje, katero nas vodi po polju induktivnega sklepanja, ponuja varieteto zaključkov in vedno novih vprašanj: zakaj ni prišlo do izpolnitve ?, kdo je izpolnitev preprečil ?, ali gre za namerno ravnanje ? ...

Objektivne vzročno posledične verige ponujajo kriterije za razmišljanje o obliki tožbe. Vendar pa je potrebno izluščiti tiste

okoliščine, katera predstavljajo odločilna pravna dejstva (EPV₁₋₆). V tej točki ponujajo metode, tehnike in miselni procesi vzvode za oblikovanje dejanskega stanja (strokovno spodnje premise pravnega silogizma). Lahko se zgodi, da zgolj induktivno sklepanje ne bo ponujalo rezultatov, temveč bo potrebno poseči po spekulativnejših miselnih procesih (kot je npr. abdukcija).

Posledični način lahko pomaga pri **zapolnjevanju vsebine posameznih sestavin tožbe**.

Prikaz 3

POSLEDIČNO SKLEPANJE

tožba				POLJE INDUKCIJE
				EPV ₁₋₆
			neizpolnitev	

(1.3.) SOCIOLOŠKI NAČIN ISKANJA REŠITVE

Sociološko gledano se je pravo približalo laičnemu posamezniku, saj lahko tožbo vloži vsaka poslovno sposobna oseba (ZPP). Slednje širjenje pooblastila za vložitev sodnega zahtevka sledi dobi modernizacije. Vseeno pa med sodiščem in tožnikom, ni več posrednika.

Pravno sredstvo, katerega vloži poslovno sposobni posameznik, je lahko neuspešno, saj lahko sledi zavrženje, ker ne izpolnjuje procesnih predpostavk (ZPP). V tem primeru se lahko vloži znova. Če pa sledi zavrnitev zahtevka, potem pa gre za *res iudicata*.

V slednjem primeru zavrnitve, sodišče ni ponudilo sociološkega vzvoda, urejanja spornih razmerij med ljudmi.

Zato je na mestu, da se tudi laik seznani, kaj mora vsebovati tožba, da lahko uspešno preseže prag sodišča. Ne bomo se dotikali procesnih predpostavk, temveč bomo posegli po slogovnih zahtevah. Namreč že slednje lahko ponudijo razsojevalcu vpogled v pravni sredstvo, da lahko pomaga laiku, da slednji zapolni tudi manjkajoče *ex lege* predpostavke.

Seveda pa je situacija drugačna, če tožbo vloži prava vešča oseba, v tem primeru pa ni govora o pomoči sodišča, saj stranki nudi pomoč že strokovno usposobljena oseba.

Enakost orožij je tako eno izmed načel vodenja postopkov, katero upošteva sociološko enakost pred sodiščem. Kot tako jo institucija ne sme preseči, saj bo v tem primeru delovala razlikovalno, kar pa ruši temelje zaupanja v pravno državo.

Prikaz 4

ENAKOST OROŽIJ

(1.4.) PSIHOLOŠKI NAČIN ISKANJA REŠITVE

Psihološko lahko nastaja potreba po tožiti. Slednje je najbolj opazno v primeru brezplačne pravne pomoči, katero krije (sicer začasno do uspeha) država. Tako se želijo tudi sprožati postopki, sicer redko, iz naslova subjektivnih predikatov in ne pravnega interesa.

Slednje premika zahteve po pravnih sredstvih, v prazno zatrjevanje in sprenevedanje, kar se na koncu pozna tudi pri odsotnosti odločilnih sestavin tožbe, če je namen stranke subjektivni predikat.

Če gre zgolj za psihološki moment, tako pravno sredstvo temelji na predpostavkah subjektivnega razmišljanja, katero pa nujno ne zadosti vsem predpostavkam tožbe.

(1.5.) FILOZOFSKI NAČIN ISKANJA REŠITVE

Filozofska obravnava tematike iskanja ultimativne rešitve, pomeni klic po pravni pomoči. Vseeno pa se slednja lahko le udejanji, če ima tožba vse to, kar potrebuje.

Naš prikaz bo sledil naravni pravici.

Koncept naravnega prava so v novejši zgodovini (sicer ne na novo) razvili nemški pravni teoretiki. Na tej podstavi temelji filozofski princip razumevanja pravice, tokrat ne iz moči, temveč iz narave. V osnovi ne gre za novo znanje, temveč ponovno recepcijo. Postavlja se vprašanje ali recepcija iz narave, omogoča boljši standard življenje. Lahko zatrdim, da je institucionalno zagovarjanja naravnih pravic urejeno na najvišji stopnji do zdaj (mednarodni tribunali). Sedaj je čas, da nastopi filozofska kritika postavljenih temeljev novega sveta po letu 1948.

Tako tudi kar se tiče oblikovanja tožbe, je sedaj čas, da nastopi kritika oblikovanja pravnih sredstev. Vse z namenom, da se slogovno oblikovanje dvigne na višjo raven. Višji standard ne predstavlja le razvoj instituta tožbe, temveč tudi zavedanje

recepције starega znanja.

Tako bi lahko teoretiki misel o tožbi gradili iz vidika vedno novih izboljšav. Drugi zopet s sklicevanje na recepcijo.

Seveda pa ne smemo zanemariti eksaktnosti pravne znanosti, katera podpira le pravno varno in s tem le eno pravno rešitev.

Odločitev, kateri filozofski koncept je pravilen, ponuja zaplete, rešljive le z ustrezno kritiko.

(1.6.) METODA POIZKUSA

Hipotetično postavljen poizkus nadlegovanja s pravnimi sredstvom ponuja preizkušnjo: ali se lahko uspe z nekovostno tožbo ?

Nekakovostno po vsebini ali po predpostavkah. Takšna tožba ne prispeva k pravni varnosti in nas jasno uči, da gre za zlorabo. Zato je vsako zlorabo potrebno takoj ustrezno omejiti.

Preko metode poizkusa lahko postavimo matrico: kje je meja, da se tožba šteje za dovoljeno. Gre za antiteorijo in nam ponuja spoznanje, kaj vse mora vsebovati tožba.

Torej ko se postavljanja zahtev lotimo na drugi strani poti, ko iščemo odgovor na vprašanje: kaj je nekovostna tožba ?

	Ali se lahko uspe z nekovostno tožbo ?	
Kaj vse mora vsebovati tožba ?		Kaj je nekovostna tožba ?

(1.7.) METODA PONAVLJANJA

Ponavljanje ustvarja vzorec, kar nam lahko ponuja verifikacijo pri iskanju potrebne oblike tožbe. Slednjemu učinku, lahko rečemo tudi sodna praksa.

Postavlja se vprašanje, če je zadostna.

Namreč želja poenotenja sodne prakse v našem pravnem sistemu, se nanaša predvsem na odločitve Vrhovnega sodišča. Vsa nižja sodišča pa niso zavezana k upoštevanju odločitev drugih sodišč iste ravni, saj take zakonske določbe ni.

Metoda ponavljanja bo tako nudila uspeh na dolgi rok. Ko se bo neenotna sodna praksa poenotila na stopnji enotnega Vrhovnega sodišča.

Seveda pa lahko tudi najvišje sodišče razsodi drugače, če najde za preboj drugačne argumente.

(1.8.) POZITIVISTIČNA VODILA

Navodila zakonodaje so edina veljavna regulativa, katera na jasen način določa pravna pravila. Slednji način razumevanje oblikovanja tožbe je zato zlati standard.

Na slednji premisi podaja razsojo tudi Ustavno sodišče, katero je zavezano k upoštevanju zakonov.

Lahko ugotovimo, da je ravno napisano besedilo zakona, tista dogma, katero mora zasledovati tožba in njene sestavine. Za področje pravnega postopka je pravilo postavljeno v prvem odstavku 180. členu ZPP.

člen 180/1 ZPP ...

Tožba mora obsegati določen zahtevek glede glavne stvari in stranskih terjatev, dejstva, na katera tožnik opira zahtevek, dokaze, s katerimi se ta dejstva ugotavljajo, druge podatke, ki jih mora imeti vsaka vloga (105. člen), in identifikacijske podatke strank iz 180.a člena tega zakona ...

(1.9.) KOMENTARJI STROKOVNJAKOV

V nobenem primeru komentarji pravnih strokovnjakov ne morejo preseči dogmo zakonske norme. Zato namen slednjega eseja ni razprava izven okvirjev pravil, temveč le in izključno znotraj pravnih okvirjev.

Po pravilu, manj je več.

Saj bi vsako dodajanje dodatnih zahtev, pomenilo nezakonitost.

(1.10.) PRIMERJALNOPRAVNI VIDIK

Pravna terminologija ameriškega in angleškega sistema, lahko različnost njunih prav osvetljuje ali zastira. Isti pojem včasih izražata dve različni besedi, medtem ko lahko kdaj tudi ista beseda v Angliji in v Združenih državah pomeni dva različna pravna pojma.⁸

Procesna pravila v Angliji: The Civil Procedure Rules 1998⁹, določajo obrazce (forme) za vložitev tožbe (claim) pred sodišči. Tako se civilni postopek lahko sklicuje na obrazec N1 v zvezi s členom 7, nadalje na obrazec N208 v zvezi s členom 8 in na obrazec N211 v zvezi členom 20. Obrazec N1 se recimo nanaša na plačilo dolgovanega denarnega zneska.¹⁰ Pri tem člen 7 The Civil Procedure Rules 1998, določa procesne zahteve, med drugim tudi izjavo o resnici (statement of truth). Nas pa zanima predvsem vsebinska narava tožbe, za kar se uporablja pravni termin: Contents of the particulars of claim, kjer člen 16 The Civil Procedure Rules 1998, (med drugim) zahteva navedbo dejstev na katerih temelji tožba (a concise

⁸David Grasmann, Uvod v velike sodobne pravne sisteme, Druga knjiga, Cankarjeva založba, 1999, str. 392.

⁹<https://www.legislation.gov.uk/ukxi/1998/3132/part/7/made>

¹⁰<https://www.formevo.co.uk/legalforms/n1-claim-form-cpr-part-7>

statement of the facts on which the claimant relies – 16.4.1.a.).

V Združenih državah se omenja pravni institut: Complaint, katerega kot podvrsto: Pleadings, označuje člen 7 Federal Rules of Civile Procedure 2023. V naslednjem členu 8 podaja vsebinsko zahtevo po podaji dejanskega in pravnega stanja (a short and plain statement of the claim showing that the pleader is entitled to relief – 8.a.2. and a demand for the relief sought, which may include relief in the alternative or different types of relief – 8.a.3.). Sodna praksa označuje nadaljnje pravne institute: Statement of facts, Cause of action in Demand for Relief.

(2) ZLORABA TOŽBE

Kot rečeno je funkcija najpomembnejši aspekt razumevanja tožbe. Namreč preko njene funkcije lahko postavimo antitezo: kaj tožba ni.

Kot primer bomo navedli primere plenjenja s pravnimi zahtevki. Tožba v teh primerih ne zasleduje predlagane ureditve, temveč le izsiljuje. Zlorablajoča tožba sledi drugim vzgibom, kot pa jih postavlja v zahtevku. Gre za skrito ravnanje, katero lahko ponuja dosežke.

V večini primerov pravni red slednje tožbe ne zazna in jo tudi pravilno ne sankcionira.

Tako ima zlorablajoča tožba pomanjkljivosti. Slednje navajamo, kar se tiče vsebine zapisa. Hočemo opozoriti na vsebino tožbe, torej, da ne sme biti zlorablajoča.

Če ne sledi izpolnitev, pa se postopek vseeno ustavi, si lahko vsak postavi vprašanje: zakaj je bila tožba sploh vložena ?

Eden izmed možnih odgovorov glasi, da se je s tožbo

zasledoval nedovoljen cilj. Namreč do izpolnitve, kar je bilo zahtevano, ni prišlo.

kaj tožba ni

se vloži zato, da se umakne, brez da bi nasprotna stranka izpolnila tožbeni zahtevek

zakaj se je tožba sploh vložila ?

(2.1.) KAKO PREPREČITI ZLORABO TOŽBE

Dejanski stan zlorabe, sodišče najlažje ugotovi, ko je podan ugovor zlorabe s strani nasprotne stranke.

Samonikla odločitev sodnika o zlorabi pravice do tožbe, pa naleti na številna procesna vprašanja.¹¹

Pa poskusimo pojasniti način samostojne odločitve sodnika, ko poskuša najti odgovor na vprašanje: zakaj se je tožba sploh vložila ?

Potem, ko se je tožba že umaknila, ima sodnik edino procesno dolžnost, da izda sklep o ustavitvi postopka in odloči o nastalih pravnih stroških. Razprava o vprašanju, zakaj se je tožba vložila, ne spada med procesno materialno vodstvo. Okoliščina izpolnitve/neizpolnitve tožbenega zahtevka, se edino upošteva, kar se tiče uspeha postopka. Pravočasnosti obvestitve sodišča o izpolnitvi zahtevka namreč določa uspeh tožeče stranke (prvi odstavek 158. člena ZPP).

¹¹Več o tem: Primož Obal, Zloraba obrambne tožbe (plenilski delničar) : magistrska naloga, 2016.

Drugače pa je, ko se sodnik prvič sooča z vloženo tožbo in jo seveda prebere. V tem primeru lahko sprejme odločitev, da ni podanega pravnega interesa za tožbo.

Zloraba tožbe se tako lahko prebere iz vsebine tožbe, ko si naj naslovnik, tudi išče odgovor na vprašanje: zakaj se je tožba vložila ?

Če išče sodnik pri tožeči stranki, pravni interes za tožiti, deluje v okviru materialno procesnega vodstva, hkrati pa na slednji način preprečuje zlorabo.

Seveda pa je lahko zloraba skrita za pravnim interesom tožiti. V tem primeru je možna ugotovitev zlorabe, le po podanem ugovoru nasprotne stranke.

(3) TOŽBA

Če izhajamo iz pozitivističnega načina iskanje rešitve, mora tožba obsegati določen zahtevek glede glavne stvari in stranskih terjatev, dejstva, na katera tožnik opira zahtevek, dokaze, s katerimi se ta dejstva ugotavljajo, druge podatke, ki jih mora imeti vsaka vloga in identifikacijske podatke strank (iz določila prvega odstavka 180. člena ZPP).

Tožba je tožnikova zahteva, naj mu sodišče proti konkretnemu tožencu zagotovi pravno varstvo konkretne vsebine. Poleg opredelitve pravnih strank je torej za tožbo bistveno, da tožnik v njej natančno in konkretno opredeli vsebino sodnega varstva, ki ga zahteva. Ta konkretna vsebina varstva, ki ga tožnik zahteva od sodišča, se imenuje tožbeni predlog (tožbeni petit).¹²

O zapletenih pravnih vprašanjih v pravdnem postopku s tožbo sem že razpravljal in sem jih opredelil kot vprašanja trditvene podlage, dokazne podlage in pravne podlage (ZPV₁₋₃). Tako sem se tudi opredelil do pravnih vprašanj pred in med vodenjem

¹²Pravdni postopek, zakon s komentarjem, 2. knjiga, GV Založba, 2006, str. 122.

pravdnega postopka.¹³

Za namen slednjega eseja podajam segment iz 3. knjige o civilnem pravu.¹⁴

...

3.4. Zaplet pravdnega postopka

Kar se tiče sodnega postopka, se slednji vodi po vnaprej določenih postopkovnih pravilih. Sodnik pa lahko sprejme odločitev le s sklicevanjem na materialno zakonodajo. V sodnem postopku se lahko pojavijo številna pravna vprašanja, katera zadevajo oškodovanca. Če mu pravne ovire onemogočajo vrnitev v prejšnje stanje, potem namen pravdnega postopka ni dosežen.

Cilj knjige je zato pomoč oškodovancu, da kljub pravnim oviram doseže premoženjsko in osebnostno satisfakcijo. Pot do slednjega cilja je pa prej težka, kot lahka.

Najprej bomo, na splošno, predstavili zahteve pravdnega postopka, katere morajo biti izpolnjene, da oškodovanec uspe v sodnem postopku. Pri zagotavljanju zadostne trditvene podlage, celovite dokazne podlage in pravilne pravne podlage, se oškodovanec sooča s problemi (beri zahtevnimi pravnimi vprašanji).

¹³ Več o tem: Primož Obal, Reševanje zapletenih pravnih vprašanj (Elektronski vir): metode, tehnike in miselni procesi, Knj. 3, Civilni del, Cankova, samozaložba Primož Obal, 2023. Dostopno preko spleta.

¹⁴ Ibidem, str. 45 – 52.

Materialna pravila, s katerimi se bomo ukvarjali v knjigi, so premoženjska in osebnostna pravna pravila. Ker gre za široko področje, se bomo (zooženo) podrobneje opredelili do problemov, ko se posameznik znajde v gospodarskih poslih ali pa posluje kot potrošnik. Osebnostna pravna pravila pa bomo zoožili na tista, ki veljajo za zasebnost, zdravje in okolje.

Na slednjih področjih bomo izpostavili problematična vprašanja in rešitve.

3.4.1. Zahteve pravnega postopka

Pravdni postopek zagotavlja način, kako sodnik izreče sodbo na najbolj mogoč objektivni način. Končna razsoja sodnika je v celoti odvisna od poteka pravnega postopka. Pri tem mora upoštevati trditveno, dokazno in pravno podlago. Gre za pravna vprašanja, ki lahko postanejo zahtevna. Ker je obravnava slednjih pravnih vprašanj tudi rdeča nit knjige, bomo sprva opisali pot sojenja do izdaje sodbe (*iter iudicilis*): preko trditvene, dokazne in pravne podlage.

3.4.1.1. Zadostna trditvena podlaga

Sodni postopek potrebuje trditve, katere opravičujejo zahtevo za pravno varstvo. S tem se vzpostavi (pravno postopkovno, pravno materialno in življenjsko) razmerje vsaj do treh pravnih naslovnikov: nasprotne stranke, sodišča in javnosti. Do nasprotne stranke zato, da se lahko slednja obrani navedb. Do sodišča zato, da slednje dobi okvir razsoje. In do javnosti zato, ker naj omogoči učinek priznanja v javnosti.

Za nas bo odločilna obravnava razmerja do sodišča. Da bo slednje lahko omogočilo oškodovancu vrnitev v prejšnje stanje. Torej moment, ko sodišče spozna, da je posameznik upravičen do zahteve za pravno varstvo in jo z izdajo sodbe tudi doseže. Povedano v pravniškem jeziku, da so najprej izpolnjeni pogoji za vložitev tožbe in vročitev nasprotni stranki v odgovor (sklepčnost tožbe); in da se ob koncu postopka lahko izda ugodilna sodba (dajatvena, ugotovitvena ali oblikovalna).

Zadostnost trditvene podlage lahko torej razvrstimo časovno: ob vložitvi tožbe, tekom pravde in ob izdaji sodbe.

Problemатiko doseganja zadostnosti bomo obravnavali objektivno. Vrednostna sodba je na koncu vendarle pridržana sodniku. Tudi če ima stranka svojo lastno vrednostno sodbo, bo na koncu vedno odločalo mnenje sodnika. Na strankino mnenje, kot vrednostno sodbo, sodnik namreč ni vezan. Upoštevati pa mora objektivne kategorije. Zato naj vodenje sodnega postopka, torej da se sodnika prepriča, omogoči objektivna kategorija, kar je ravno zadostna trditvena podlaga.

Zadostnost trditvene podlage, je kot objektivna kategorija, uporabna tudi izvensodno. Če pri zunajsodnem dogovarjanju ne moremo govoriti o postopkovni zahtevah, pa je mešanje objektivnih in subjektivnih kategorij pri zunajsodnih pogajanjih toliko močnejše. Tako tudi pristop k pogajanju, brez argumentov, oziroma potrebnih pravno pomembnih dejstev, nima učinka. V tem je razumeti pomen trditvene podlage na zunajsodnem področju.

3.4.1.1.1. Zahtevno pravno vprašanje in trditvena podlaga

V knjigi se bomo do trditvene podlage opredelili v povezavi z reševanjem zahtevnih pravnih vprašanj. Ker je pojem trditvene podlage obširen s pravnega in dejanskega vidika, moramo izluščiti tista vprašanja, ki so za oškodovanca najpomembnejša. Pri tem ne bomo nujno ostali v okvirjih sodnega postopka in bomo posegli tudi na področje zunajsodnega dogovarjanja. Če želimo priti do konkretnih vprašanj moramo najprej splošni pojem trditvene podlage deduktivno razcepiti: trditvena podlaga mora vsebovati pravno pomembna dejstva, katera morajo biti pravočasno zatrjevana. Konkretna vprašanja bi se lahko glasila: Ali vsebuje tožba pravno pomembna dejstva ?, Katera so pravno pomembna dejstva ?, Ali so bila pravno pomembna dejstva tekom postopka navedena pravočasno ?, išd. Določena od teh vprašanj so zahtevna, kar bomo izluščili (definirali) z elementi zahtevnega pravnega vprašanja (EPV₁₋₆). Vprašanjem, ki so pomembna za oškodovanca bomo dali skupni predznak (ZPV₁). Dobili bomo tista vprašanja, ki nudijo koneksnost med trditveno podlago in cilji oškodovanca po plačilu dolga in preprečitvi posegov v osebnostne pravice. Knjiga za ta vprašanja ponuja tehnike, metode in miselne procese, ki jih naj rešijo.

Prikaz 5

TRDITVENA PODLAGA	Deduktivni pojem	
KONKRETNA PRAVNA VPRAŠANJA		1. Korak
ZAPLETENA PRAVNA VPRAŠANJA	EPV ₁₋₆	2. Korak
SKUPNI PREDZNAK VIDIK OŠKODOVANCA	ZPV ₁₋₂	3. Korak
METODE, TEHNIKE, MISELNI PROCES ZA OŠKODOVANCA		4. Korak

Slednja tabela prikazuje miselni proces kako najti povezavo (koneksnost) med trditveno podlago in cilji oškodovanca. Torej kako izluščiti tista vprašanja, ki so najbolj povezana med pravnimi problemi trditvene podlage in željo oškodovanca, da se mu plača dolg ali preneha s posegi v osebnostne pravice.

3.4.1.2. Celovita dokazna podlaga

Da lahko sodnik razsodi, morajo biti trditve potrjene z načinom objektivne preverbe. Zopet lahko zatrdimo, da se razmerje vzpostavi tako do nasprotne stranke, ki ponudi drugačen način objektivne preverbe. Kot tudi do sodišča, katero potem objektivno preveri navedbe. In končno do javnosti, če mora določena dokazila posredovati nekdo tretji ali so prosto dostopna.

Za nas bo odločilno razmerje do sodišča, katerega mora oškodovanec prepričati v obstoj svojih trditev.

Vse kar smo navedli pri trditveni podlagi je upoštevati tudi pri dokazovanju.

Obe procesni aktivnosti stranke, sta med sabo nerazdružljivo povezani. Posebej problematično je dokazovanje podrejenega oziroma nadrejenega učinkovanja med njima. V kolikor ni trditve, dokazovanje ni mogoče. Prav tako pa brez dokaza, trditev ni preverjena. Katero izmed slednjih procesnih aktivnosti oceniti za pomembnejšo in odločilno in potem preko tega sklepati na podrejenost/nadrejenost je težko opravilo. Odgovor na slednje vprašanje bomo morali iskati pri konkretni obravnavi vsakega od posameznih pravnih vprašanj dokazne podlage.

Zato tudi uporabljamo pojem celovitost, ki se nanaša tako na razmerje do trditvene podlage, kot tudi na razmerje do drugih dokazov. Celovitost trditvene in dokazne podlage omogoča sklepčnost in prepričanje o obstoju pravno pomembnih dejstev. Slednje je pogoj za ugodilno sodbo. Celovitost pa upošteva tudi druge dokaze in razmerje med njimi. Šele ko so izključeni pravni vplivi drugih dokazov, oziroma ko se vključeni v celoto, je lahko sodišče prepričano o obstoju pravno relevantnih dejstev.

V nadaljevanju bomo z elementi pravnega vprašanja definirali dokazno podlago. Ponudili bomo konkretna pravna vprašanja in končno pravni instrumentarij, ki naj reši zapleteno pravno vprašanje. Uporabili bomo podoben miselni proces, kot je podan v Prikazu 5.

Zunajsodno upoštevanje dokazne podlage, je pridržano pravilom pogajanj. Razkritja so lahko prednost ali slabost stranke, katera se pogaja. Moč dokaza pa je tudi zunajsodno eden izmed najpomembnejših argumentov neodvisnega pravnega strokovnjaka.

3.4.1.3. Pravilna pravna podlaga

Pravna podlaga ustvarja le razmerje do sodišča. Pri tem je potrebno upoštevati pravilo, da sodišče pozna pravo (*iura novit curia*).

Je pa iskanja pravne podlage, poglobljeno znanje pravnega strokovnjaka. Končno besedo ima sodnik, katerega je šteti za najpomembnejšega pravnega strokovnjaka v pravdnem postopku. Sodniku pa lahko delo olajša stranka postopka, ki ponudi svojo mnenje o uporabi pravnih pravil. Namenoma govorimo o mnenju, saj sodnik na pravno podlago strank ni vezan.

Vseeno pa je pravna podlaga pomembna za stranko, da se predhodno seznani o svojih pravnih možnostih. Namreč ko sproži postopek, bo šele ob izdaji (pravnomočnosti) sodbe izvedela za (pravilno) pravno podlago. Tako je smiselno, da se o svojih možnostih seznani že prej.

Pri tem mora pravni strokovnjak upoštevati, da je pravna podlaga neizogibno povezana s trditveno in dokazno podlago. Če ni trditev in dokazov, potem tudi pravnega razmerja med pravnima strankama ni.

Zato lahko govorimo pri iskanju pravne podlage, kar poteka preko trditve in dokazov, o metodah, tehnikah in miselnih procesih pravnega strokovnjaka. In ravno znanstvena metoda omogoča preverljivost dela strokovnjaka. Zaključek (beri: najdena pravna podlaga) se bo lahko uspešno izpodbil le z znanstvenim nasprotovanjem (dokazovanjem in izpodbijanjem).

V nadaljevanju bomo pravno podlago umestili med elemente zahtevnega pravnega vprašanja. Širše je povezana z vsemi elementi, saj se nanaša na trditve in dokaze (EPV₁₋₃). V ožjem smislu pa gre zgolj za pravni silogizem (EPV₅). Lahko vidimo, da je miselni proces luščenja zahtevnih pravnih vprašanj pravne podlage vsaj dvotiren. Miselni tok podan pod Prikazom 5, se lahko konča pri iskanju pravne podlage za trditve (ali je navajanje zakonito) ali dokaze (ali je zbran dokaz zakonit). Pri iskanju pravne podlage za utemeljenost zahtevka, pa se nadaljuje (katero pravno pravilo varuje pravico).

Lahko vidimo, da smo v slednjem odstavku predstavili način razumevanja elementov zahtevnega vprašanja na drugačen način. Ko smo navezovalne okoliščine šteli za trditve in dokaze, sam postopek pravnega silogizma pa za pravno pravilo. Slednji način prikaza, nas le opozarja, da je dejanska podstat vedno prva in da šele pozneje sledi pravna podstat.

Bolj tipičen način razumevanja elementov pravnega vprašanja (EPV₁₋₆), kot ga tudi uporabljamo v večini, pa je splošen: ko se že pri trditvi in dokazu uporabi pravni silogizem da se najde odgovor na vprašanje, ali je trditev zakonita ali dokaz zbran zakonito (EPV₅), čeravno se še ne odloča o utemeljenosti zahtevka.

Pravni silogizem je šteti za uveljavljen miselni proces pravnih strokovnjakov.

Zahtevna pravna vprašanja pravne podlage so zato povezana: s subsumpcijo dokazanih pravno pomembnih dejstev pod pravno podlago. Opravilo je torej pridržano vrednostni sodbi sodnika: ali se v konkretnem primeru uporablja določeno pravno pravilo in pravna sankcija. Odločitev sodnika je povezana z objektivnimi in subjektivnimi kategorijami. V knjigi se bomo poskušali dotakniti objektivnih kategorij. Je pa razlogovanje nujno povezano tudi s subjektivnim razumevanje sodnika. Kje je *ratio*, je stvar konkretnega primera. Povedano drugače: kako daleč se čuti vpliv subjektivnega pri subsumpciji, je stvar vsakega posameznega primera posebej.

Lahko podam zaključek, da gre za sestavine tožbe po prvem odstavku 180. člena ZPP, kar se tiče dejstev (ZPV₁) in dokazov (ZPV₂). Namreč glede pravne podlage (ZPV₃) velja, da mora sodišče pravo poznati samo, seveda pa ja pravica do tožiti vezana na veljavno pravno podlago iz katere izhaja tudi tožnik, torej zakonodaje. Prav tako pa mora tožnik opravičiti pravni interes (tudi kot pravno korist), zopet izhajajoč iz zakonodaje. Slednje je razumeti kot razširjeno pravno podlago. Tako sodnik vzame tožbo v postopek tudi tedaj, če tožeča stranka ni navedla pravne podlage tožbenega zahtevka, če pa jo je navedla, pa sodnik ni vezan nanjo (tretji odstavek 180. člena ZPP).

(3.1.) TOŽBA KOT ZAHTEVA

Zastopati je stališče, da tožba ne more biti prošnja, saj se prošnja lahko odreče (po SSKJ: želja, izražena komu, da kaj, naredi).

Je pa izpostaviti situacijo, ko lahko vsak posameznik s tožbo, zahteva sodno odločitev. Ko torej sodna oblast nima možnosti odreči razsojo. Slednje ustvarja poseben odnos, kateri nas vendarle napeljuje, da se mora tudi vlagatelj tožbe, postaviti v položaj spoštljivega uresničevalca pravice, da lahko vloži tožbo. Kar na drugi strani ustvarja dolžnost sodne veje oblasti, da v vsakem primeru razsodi.

(3.1.1.) NUJNO POTREBEN SLOGOVNI MOMENT

Slogovno oblikovanje sam institut zahteve ublaži, na način odnosa do spoštovanega razsojevalca. Esej se torej nanaša na besedilno dodano vrednost tožbe, katera naj le ne zahteva, temveč zagotovi spoštljiv odnos.

Kar se tiče normalizacije odnosa do suverene oblasti, ni najti ugovorov, da se normalna komunikacija pričakuje v demokratičnih državah, kjer je tudi funkcija sojenja voljena.

Poanta zahteve pa se skriva v dolžnosti voljenega sodnika, da mora podati razsojo.

Slogovno oblikovanje je torej tista metoda, katera lahko zahtevo približa razsojevalcu, da lahko slednji kakovostno opravi svojo funkcijo.

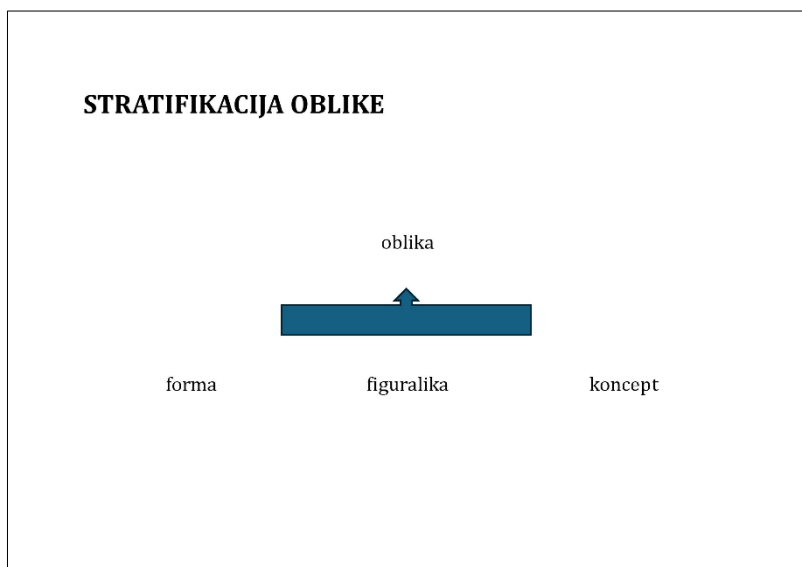
Kot rečeno se slednji esej ukvarja z besedilnim oblikovanjem in ne pravnim silogizmom.

(4) PISANJE TOŽBE

Beseda tožba je v SSKJ označena z geslom: zahteva za rešitev pravnega spora na sodišču.

Razumeti je, da mora imeti vsaka zahteva usmerjeno oblikovano stvarino za njeno ugoditev. Postavlja se vprašanje, kako stvarini pravnega predznaka, podati ustrezno obliko. Oblika ne more biti le enoznačen pojem. Razdelimo jo lahko na vsaj tri sestavine, torej na samo formo (beri obliko *in vulgaris*), figuraliko in koncept.

Prikaz 5

(4.1.) FORMA

Forma oblikovanja se nanaša na strukturo pisanja. Ker gre za tožbo, se struktura nanaša na oblikovne elemente zahteve naslovljene na razsojevalca in oblikovne elemente zahteve posredovane nasprotni stranki.

Zahteva za razsojo se nanaša na sodišče. Zahtevk za izpolnitev pa se nanaša na nasprotno stranko.

Zahteva za razsojo izhaja iz funkcije sodne oblasti. Zahteva naperjena zoper nasprotno stranko pa iz pravne podlage.

Prikaz 6

FORMA TOŽBE

tožba

zahteva		zahteva
sodišče		nasprotna stranka
ne izpolni med postopkom		izpolni med postopkom
vsebinska razsoja		procesna razsoja

(4.2.) FIGURALIKA

Figuralika se nanaša na prikaz stvarnega dogodka.

Glej figuralika po SSKJ: umetnik, ki upodablja stvarni svet, zlasti živa bitja: iz lat. *figūra* 'oblika, podoba, postava', *figūrātiō* 'predstava, risba', kar sta izpeljanki iz lat. *ingere* 'upodobiti, ustvariti'.

Gre za risanje dogodka, kateri se mora predstaviti razsojevalcu. Pri podaji dogodka mora pravnik zadostiti spodnji in zgornji premisi.¹⁵ S prikazom dogodka mora predstaviti razsojevalcu spodnjo in zgornjo premiso. Pri tem ni nujno, da zadosti tudi upodobitvi z večjo dodano vrednostjo slogovne moči.

Prednost barvite figuralike pa je jasnejša, slikovitejša in bogatejša upodobitev dogodka.

Postavlja se ugovor, da pri tožbi ne gre za besedilno delo. Torej ne gre za umetnost. Vseeno pa je jasnejši prikaz dogodka v pomoč razsojevalcu.

¹⁵ Spodnjo premiso je razumeti kot dejansko stanje primera, kateremu se pripišejo pravne posledice z uporabo pravnih pravil (zgornja premisa).

Zavzeti je srednje stališče, na način, da slikovitejša upodobitev dogodka, nikakor ne sme izkrivljati materialne resnice in prepričanja sodišča.

(4.2.1.) FIGURALIKA NA PRAVNEM PODROČJU

Figuralika polni besede pravnega in dejanskega predznaka. Gre za slogovni način izražanja. Težnja tožečega je namreč v čim boljšem prikazu dejanskih okoliščin dogodka, s celotno barvitostjo dogodka. Nikakor ne moremo izhajati iz prepričanja, da bo razsojevalec ob prvem prebiranju življenjskega dogodka, samoumevno in sam po sebi, zaznal dogodek, saj si ga mora šele imaginirati v svoji domišljiji. Za slednji miselni postopek, pa rabi vsaj dvoje. Lastno sposobnost abstraktnega razmišljanja in seveda mora sposobnost podajanja dejanskega dogodka v vsej barvitosti imeti tudi vlagatelj pravnega sredstva. Slednji bo lahko razsojevalcu podal opis dogodka z ustrezno figuraliko.

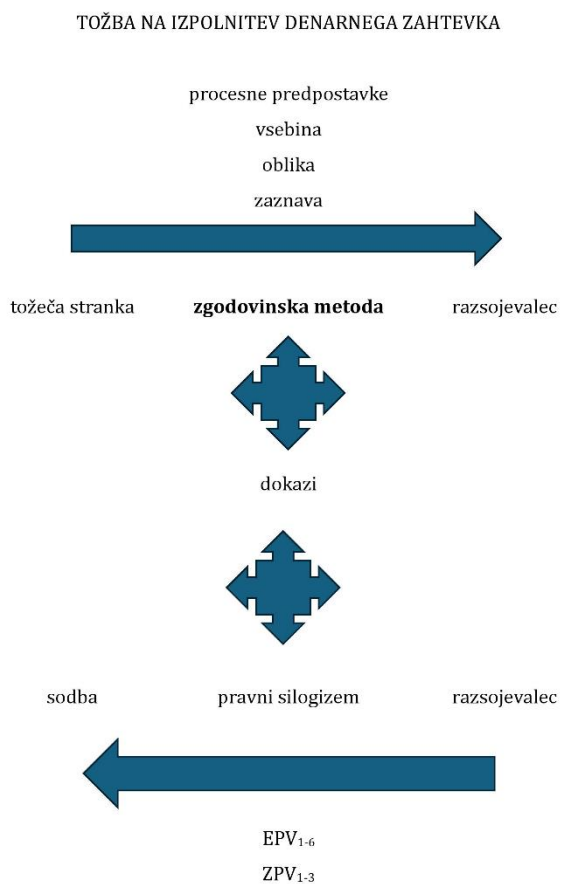
Tožeča stranka mora tako upodobiti dogodek. Da si ga lahko potem razsojevalec predstavlja v miselnem svetu.

Slednja spoznanja črpamo iz najbolj pristne oblike umetnosti, kar je likovno upodabljanje. Torej, ko rišemo dogodek. Namreč vnos subjektivnega razmišljanja, lahko pomeni obvod realnosti in izkrivlja resnico. Kar se tiče besedilnih slogov je pisanju tožbe najbolj ustrezna zgodovinska metoda podajanja stvarine. Pri slednji moramo potrditi resničnost ali vsaj približek resničnosti s stvarnimi dokazi. V kolikor pa gre za izmišljene navedbe, pa se besedilo oddaljuje od namena. Namen tožbe ni podaja subjektivnih nazorov, temveč čim bolj objektivnih.

Ravno za slednji namen je pravdni postopek usmerjen k iskanju materialne resnice. Tako se sodišče zadosti s stopnjo prepričanja, kar pa seveda morajo v celoti podkrepiti dokazi. Slednji dokazi pa tudi potrdijo zgodovinsko metodo podajanja stvarine.

Prikaz 7

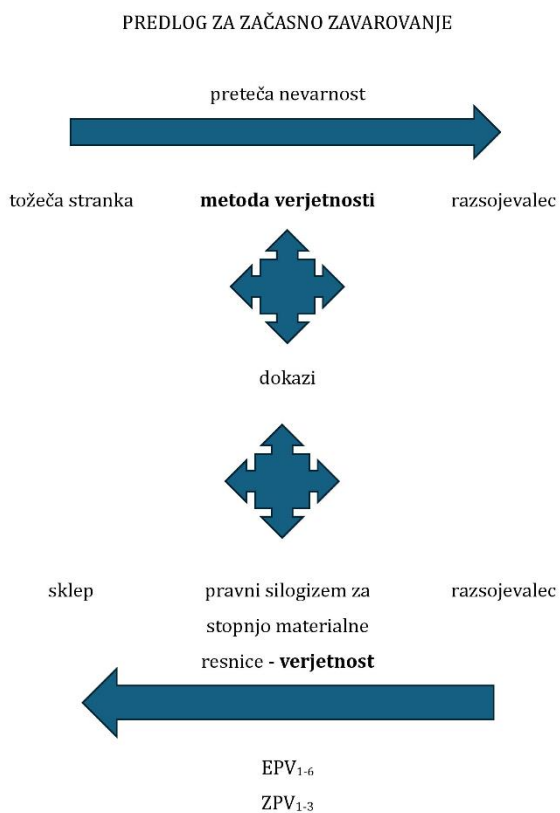
ZGODOVINSKA METODA

Toliko bolj je figuralika na prepihu, ko se zahteva razsoja za prihodnja ravnanja. V tem primeru se zgodovinska metoda podajanja tvarine, mora povezati s predvidevanjem nadaljnjih dogodkov. Pravdni postopek uporablja pri tem nižjo stopnjo materialne resnice, kar je verjetnost. Najbolj tipični prikaz uporabe so začasna zavarovanja.

Prikaz 8

METODA VERJETNOSTI

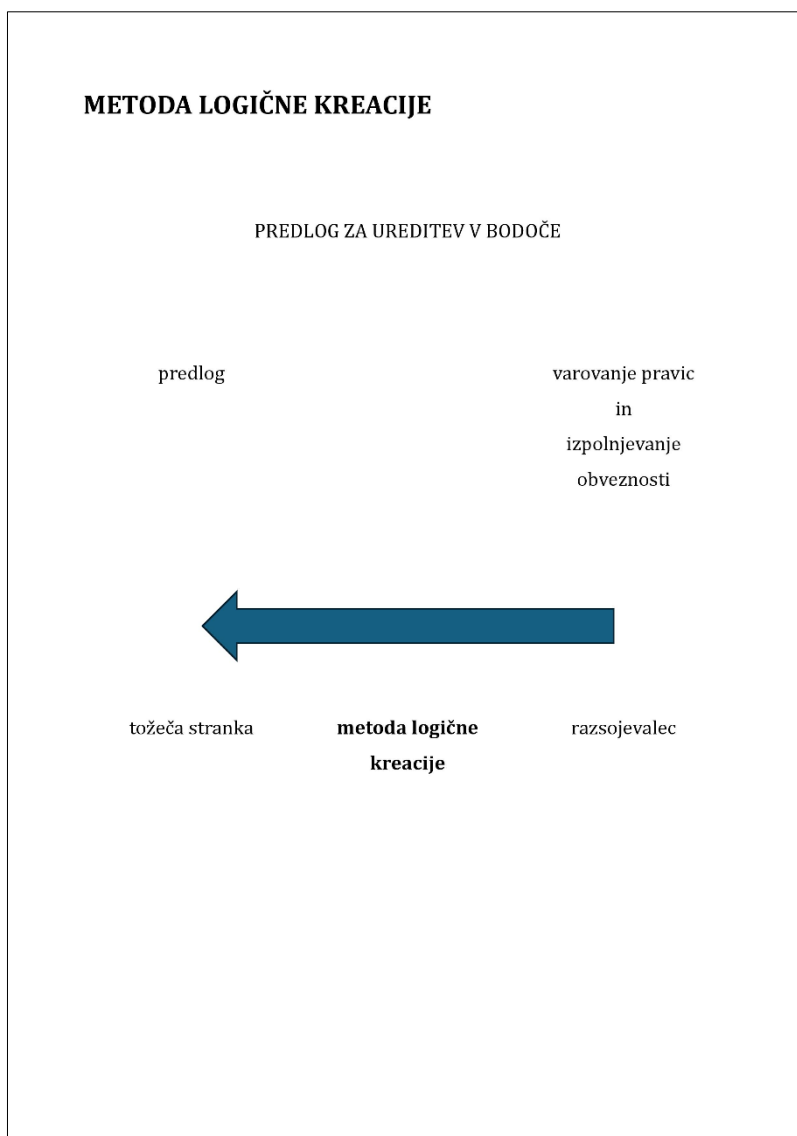
Drugače pa je s figuraliko ko se ureja razmerje za vnaprej. V tem primeru uporabimo teste razsoje, kateri upoštevajo ustvarjanje bodočega pravnega razmerja in to od začetka naprej. Torej uporabljamo metodo logične kreacije, kako bi morale razmerje funkcionirati. Pri tem je razsoja najbolj na tnalu upoštevanja pravic vseh udeležениh v postopku. Največja distinkcija nastopi v primeru prepovedovalnih in urejevalnih norm.

Prepovedna norma že sama vsebuje vsebino. Pri urejevalni normi pa se mora vsebina šele ustvariti. Pri tem pride v poštev znanje na področju pravne znanosti.

Pri predstavitvi metode logične kreacije izhajamo iz predloga, na katerega pa razsojevalec ni vezan v smislu objektivne identitete. Namreč kreacija je v celoti omogočena razsojevalcu, kateri mora varovati pravice in naložiti obveznosti, da bo uredil pravno razmerje.

V tej povezavi je predlog le usmeritev, seveda pa se lahko predlog dotakne tudi tehtanja pravic (načelo sorazmernosti), varovanja pravic in določenosti obveznosti. V tem se predlog približuje kreaciji. Torej sami odločitvi razsojevalca v sodni odločbi (sodbi ali sklepu).

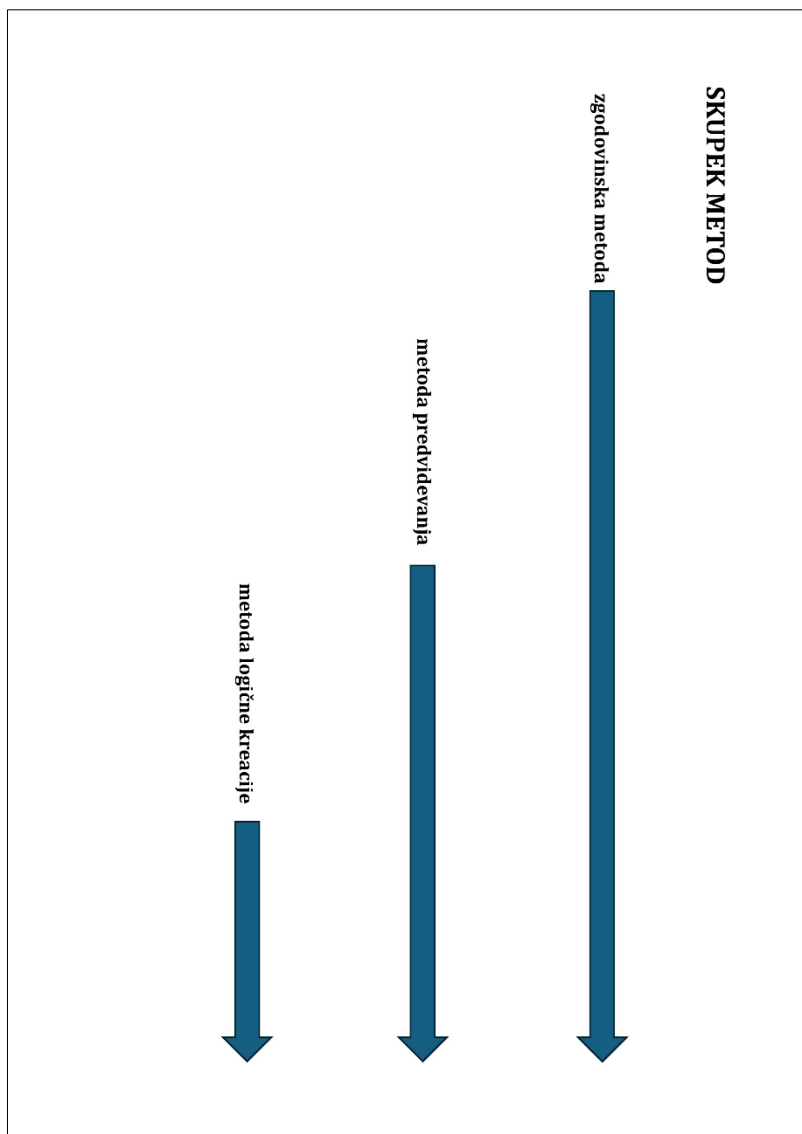
Prikaz 9

Prikaz 10

Prikaz 11

(4.3.) KONCEPT

Koncept pa predvsem oži usmeritev pisanja. Kot tak je naslovljen na sodišča, torej razsojevalca. Ni neposredno usmerjen na nasprotno stranko. Kot tak naj prepriča razsojevalca. Pri tem ni pomembna obširnost, temveč zasledovanja koncepta zelene razsoje.

Namen pisanja je doseg cilja, da se razsoja opravi v prid ustvarjalca pisanja. Tako je namen pisanja nasprotne stranke, da se ugotovi njeni zahtevi, upošteva pravila pravnega postopka: da se tožbeni zahtevek tožeče stranke zavrne, v primeru nasprotne tožbe, pa da se ugotovi zahtevku nasprotne stranke.

Koncept pa ne sme biti zlorabljalno.

Če pa ne želimo uporabiti pravnih izrazov, temveč želimo na širši ravni pojasniti koncept strokovno utemeljene tožbe, lahko uporabo tudi pojem zvižanje. Tako lahko želi tožeča stranka z zavajajočim navajanjem in vložitvijo tožbe, spraviti razsojevalca ali nasprotno stranko v zmotu, da bo dosegla svoj

namen (glede na geslo zvijača po SSKJ).

V pravni teoriji se omenja tudi plenilskega delničarja.

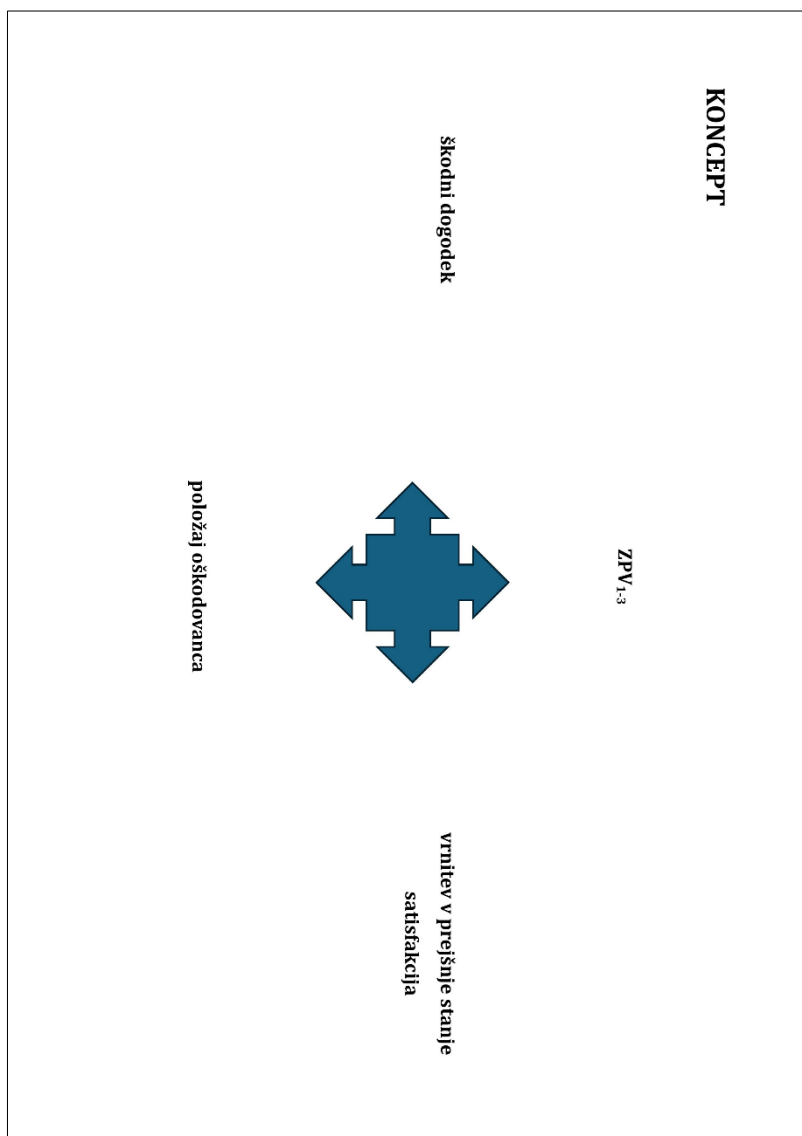
Zvijačno (zlorablajoče, plenilsko) bi bilo pisanje, če ne bi bilo podanega razloga za tožbo, katera naj varuje tožečo stranko. Razlog varovanja je v vlogi oškodovanca. Slednji pojem smo že pojasnili v sklopih knjig o zapletenih pravnih vprašanjih. Tam izhajamo iz logičnega koncepta vrnitve v prejšnje stanje in satisfakcije.

Slednje razmišljanje lahko uporabimo tudi pri razumevanju koncepta. Namen pisanja je torej zahteva razsojevalcu naj vrne oškodovančev položaj v prejšnje stanje. Lahko pa je namen pisanja tudi satisfakcija oškodovanca.

Tako koncept predstavlja opis posega v oškodovančev položaj in doseganje satisfakcije preko razsoje. V tem delu tožba lahko preseže zgolj okostenelo sklicevanje na zakonsko podlago. Meje vrnitve v prejšnje stanje in satisfakcije se lahko prilagodijo subjektivnim merilom dojemanja. Tako lahko celo odstopi od pripadajoče pravne sankcije in zahteva manjšo ali pa nekaj drugega.

Koncept pa seveda ne sme zanemariti upoštevanje pravnih pravil, tako tudi zapletenih pravnih vprašanj, o čemer je tvarina podana v štirih knjigah o reševanju zapletenih pravnih vprašanj (splošni del, kazenski del, civilni del in gospodarski del).

Prikaz 12

(5) NUJNE OBLIKOVNE ZAHTEVE

Tožba naslavlja nerešljivo situacijo brez sodne pomoči. Torej ko zunajsodno ni bila dosežena rešitev. Kot taka se tožba zdi pravilno uporabljena. V drugih primerih, lahko predstavlja šele prvi način reševanja spora in to prvotno preko sodišča. Torej brez zunajsodnega reševanja spora.

Nerešljiva situacija usmerja obliko, saj mora biti zahteva naslovljena na razsojevalca, da se situacija reši. V tem pogledu se postavlja na prvo mesto **namenski** način razlage.

No, pa poskusim podati nujne oblikovne zahteve. Določim torej sestavne dele.

Kot najpomembnejši sestavni del je predstavitev nerešljive situacije brez razsojevalca. Slednji del lahko nadalje razdelim na: **predstavitev situacije, njene nerešljivosti zunajsodno in dolžnost razsojevalca**. Glede situacije in poskusa reševanja zunaj sodišča se zahteva standard gotove materialne resnice. Glede dolžnosti razsojevalca pa se zahteva pravni standard prepričanja.

Ker velja *iura novit curia*, za pravna naziranja ni zahteve po stopnji materialne resnice. Kot taka so pravna naziranja lahko v pomoč delu razsojevalca. Nikakor pa ne morejo nadomestiti razsoje. Kot taka, **pravna naziranja** niso najpomembnejši del tožbe.

Je pa oblikovno potrebno zahtevati ureditev situacije, s **predlogom za ureditev situacije**.

Prikaz 13

NUJNE OBLIKOVNE SESTAVINE

Najširša nujna sestavina oblike in tudi kot prva *in tempus*, sledi predstavitev situacije (1). Če podam kratek opis, je mišljeno podajanje tvornih dejanskih in pravno pomembnih dejstev.

Ker je potrebna zahteva sodišču, da razsodi, je nujna predstavitev nerešljivosti (2). Ravno zunajsodna nerešljivost, utemeljuje, potrebnost sodišča (3).

Pravna naziranja (4) se povežejo z zahtevo za ureditev situacije (5), kar se tiče legalitete odločanja.

Oblikovni (in hkrati vsebinski) vrstni red v tožbi:

predstavitev situacije

nerešljivosti zunajsodno

dolžnost razsojevalca

pravna naziranja

konkreten zahtevek

(6) PREDSTAVITEV SITUACIJE

V tem primeru z besedo opisujemo dogodek. Pravno gledano se morajo podati vsa pomembna dejstva, tudi pravno pomembna dejstva.

Pri tem se lahko pomembna dejstva izpostavijo, kot predikati besedila, na katerih se gradi opis dogodka.

Lahko se opravi izločitev drugih okoliščin, vse z namenom, da se s predikatno okoliščino, ponudi pravno odločno dejstvo.

Glej o tem pri elementih zapletenih pravnih vprašanja (EPV₁₋₆).¹⁶

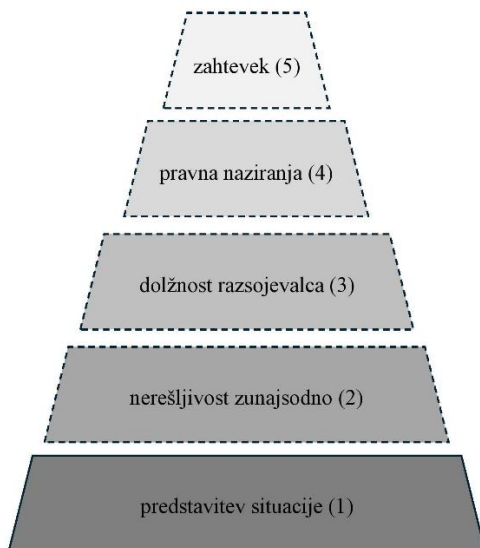
Pri težjih primerih je pomembna tudi retrogradna predstavitev situacije.¹⁷

¹⁶ Reševanje zapletenih pravnih vprašanj kazenskega, civilnega in gospodarskega dela (knjiga o kazenskem pravu je v tiskani izdaji, glede civilnega in gospodarskega dela pa so izdane e-knjige).

¹⁷ Več o tem: Primož Obal, Uvod v retrogradno analizo v pravu (elektronski vir) : teorija: kazenski in civilni del, Cankova, samozaložba Primož Obal, 2022 in Primož Obal, Retrogradna analiza v pravu (elektronski vir) : praktični primer : kazenski del, Cankova, samozaložba Primož Obal, 2022.

Prikaz 14/1

IZPOSTAVITEV IN IZLOČITEV PREDIKATNE OKOLIŠČINE (PREDSTAVITEV SITUACIJE)

Prikaz 14/2

IZPOSTAVITEV PREDIKATNE OKOLIŠČINE

tožba				POLJE OKOLIŠČIN
				EPV₁₋₃
			dogodek	

Prikaz 14/3

IZKLJUČITEV PREDIKATNE OKOLIŠČINE

tožba				POLJE OKOLIŠČIN
				EPV ₁₋₃
				dogodek

(6.1.) FORMA

Opis dejanskih okoliščin preko predikatnih okoliščin, je usmerjen v zahtevo sodišču, da kot izbran organ reši problematiko dejanskih okoliščin. Dejanske okoliščine prikazujejo začetek težave, potek težave in posledično zahtevo za rešitev.

začetek	potek	zahtevek
		

Tako je forma dejanskih okoliščin usmerjana v opis komunikacije nasproti nasprotne stranke, katere naj izpolni zahtevek.

komunikacija	neizpolnitev	zahtevek
		

(6.2.) FIGURALIKA

Zahteva sodišču se naslavlja spoštljivo, spravljivo in z željo po rešitvi.

Sodišče se naslavlja kot tribunal, kateri ponuja znanje, da reši pravna vprašanja. Kot tak se tribunal šteje kot višji organ od strank postopka, kateri naj reši njuno pravno vprašanje. Kot tako se šteje sodišče za neodvisno in najvišje strokovno usposobljen organ. Tako preko znanja sodnika, kot tudi preko logističnega vodenja postopkov z vključevanjem sprtih strani. Ravno namen iskanja rešitve pri neodvisnem pravnemu strokovnjaku, kaže na spravljiv način rešitve pravnega vprašanja. Spravljiv tudi do rešitve spora brez dodatnega pravdanja, z izvedbo pomiritvenega postopka.

Zahtevek naslovljen na nasprotno stranko je enako spoštljiv, spravljiv in z željo po rešitvi.

Nasprotna stranke se s postopkom ne postavlja v brezizhodno situacijo, temveč se na spoštljiv način zahteva, da naj izpolni, da ne bo potreben sodni postopek. Tako se lahko tudi izvede postopek pomirjanja, vse z namenom rešitve pravnega

vprašanja. Končno pa se nasprotno stranko potegne v postopek, kjer naj rešitev ponudi neodvisni sodnik.

(6.3.) **K**ONCEPT

Dejanske okoliščine naj ponudijo legitimno uporabo tožbe. Torej z dovoljenim namenom, kateremu je namenjena.

V nobenem primeru se ne smejo dejanske okoliščine uporabiti za gradnjo trditvene podlage, katera bi bila zavajajoča. Vprašanje zmote pri navajanju dejanskih okoliščin, se mora primerjati z navajanjem dvomljivih situacij, katere morajo biti kot dvomljive tudi označene. Gre za spodnjo mejo, ko naj dvome odpravi sodišče s svojim dokaznim postopkom. Vsekakor pa ni dovoljen opis dejanskih okoliščin z zvijačnim namenom.

Prav tako se mora koncept v opisu dejanskih okoliščin dotakniti vrnitve v prejšnje stanje, kar izpostavlja poseg in rušitev stanja. Kaj se je zrušilo predstavlja opis dejanskih okoliščin.

(7) ZUNAJŠODNA NEREŠLJIVOST

Potrebnosti vložitve tožbe, je nujen podatek. Pravna sredstva se namreč ne uporabljajo za lastne interese, temveč za ureditev pravnega spora. Da je bilo poskušano zunajsodno dogovarjanje, vendar pa se ni končalo uspešno, dokazuje potrebnost vložitve tožbe.

Zopet se lahko poda ugovor, da je bil predlog za zunajsodno dogovarjanje neustrezen. Lahko ni bil mišljen resno, lahko je bil pretiran, lahko je bil podcenjujoč ali pa je želel le zadostiti podatku, da je bilo poskušano zunajsodno dogovarjanje.

Lahko dodamo, da je za zunajsodno dogovarjanje lahko uporabljenih več načinov: od formalnih do neformalnih.¹⁸

Zato je pomembno podati okoliščine, katere lahko osmislijo, da ne gre za zlorabo¹⁹ uveljavitve pravovarstvenega zahtevka.

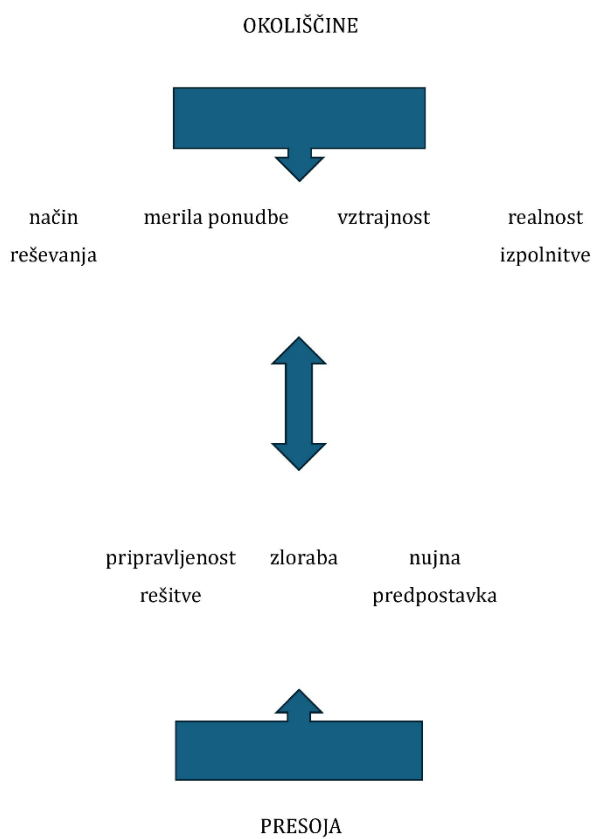
¹⁸ Več o tem: Primož Obal, Reševanje zapletenih pravnih vprašanj, Knj. 4, Gospodarski del : uvodni zvezki, elektronski vir, Cankova, samozaložba Primož Obal, 2023 in Primož Obal, Reševanje zapletenih pravnih vprašanj, Knj. 4, Gospodarski del : metode, tehnike in miselni procesi, elektronski vir, Cankova, samozaložba Primož Obal, 2023.

¹⁹ Več o tem: Primož Obal, Zloraba obrambne tožbe (plenilski delničar) : magistrska naloga, 2016.

Če slednje povezujemo z zahtevo, da naj poda razsojo sodišče, je smiselno, da se razsojevalec seznani z trdom. Na slednji način bo lahko razsojevalec oblikoval tudi mnenje glede pripravljenosti strank za rešitev spora in ocenil, ali gre zlorabo pravnega sredstva.

Prikaz 15

OKOLIŠČINE ZUNAJŠODNE NEREŠLJIVOSTI

(7.1.) **FORMA**

Opis dejanskih okoliščin zunajsodnega dogovarjanja ima obliko seznanitve razsojevalca, da lahko slednji oblikuje svoje stališče o pripravljenosti strank za iskanje rešitev, da se lahko izključi morebitna zloraba in da lahko preveri obstoj nujnih procesnih predpostavk.

Seveda se lahko razsojevalec opredeli do okoliščin, s pomočjo predloženih dokazov, do zelene (zahtevane) stopnje materialen resnice.

Vprašanje zlorab je najtežje dokazljivo. Za dosega standard prepričanja sodišča zgolj navedbe ene od stranke ne bodo zadostne. Slednje se povezuje s pravnim interesom za vložitev tožbe (prvi odstavek 274. člen ZPP).

Pripravljenost strank se lahko preveri preko meril ponudbe in vztrajnosti. Vseeno pa ne gre za tisto okoliščino, katera bi predstavljala glavno jedro razsoje. Podajanje predpravnih zahtevkov pa vpliva na prisojo teka zakonskih zamudnih obresti. S tem zadosti pogoju postavitve zahtevka do dolžnika ali dokončnosti znane višine škode. Za slednje zaključke se

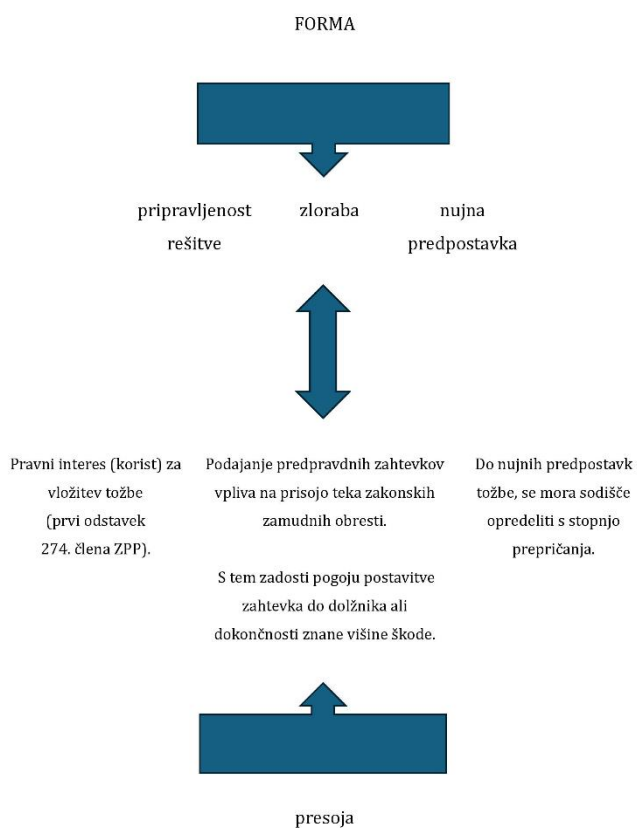
zahteva stopnja prepričanja materialne resnice.

Do nujnih predpostavk tožbe se mora sodišče opredeliti s stopnjo prepričanja.

Ravno zato se mora podajati dejansko stanje jasno in dokazno podkrepljeno (ZPV₁₋₂).

Prikaz 16

FORMA

(7.2.) FIGURALIKA

Figuralika zunajsodne nerešljivosti mora opisati način reševanja na objektivni način, brez vnosa subjektivnih elementov.

Edino kar se tiče potrebnosti tožbe, je lahko opis **barvitejše pojasnjevan** na način, da druge poti ni najti, kar se tiče obremenjevanja sodišča. Tudi kar se tiče opisa pravnega interesa, je lahko **zapis podan barvitejše**.

Tvarina zlorabe in procesnih predpostavk, pa mora biti podana objektivno, brez nepotrebnega blatenja nasprotne stranke.

Kot rečeno je tožba sicer zahteva, vendar pa se sodišče mora naslavlјati spoštlјivo, spravljivo in z željo po rešitvi.

(7.3.) KONCEPT

Dejanske okoliščine zunajsodne nerešljivost se ne smejo uporabiti na način zlorabe pravnega sredstva. Tožbo lahko

uporabi izključno stranka s pravnim interesom. Prav tako se mora predhodno zunajsodno lotiti reševanja spora. Za vložitev tožbe pa mora izpolniti vse nujne procesne predpostavke.

Zunajsodna nerešljivost tako ni več usmerjena v nasprotno stranko, temveč pojasnjuje razsojevalcu, da je tožba potrebna.

Slednje seveda ni ovira, da nasprotna stranka ne bi izpolnila svoje obveznosti tudi pozneje ali da se poravna. Vprašanje prostovoljne izpolnitve je po vložitvi tožbe in vročitvi v odgovor, **zvezana s procesnimi pravili ustavitve postopka in dolžnostjo povrnitve stroškov postopka.**

Zato je tožba konceptualno naslovljena na sodišče in ne (več) direktno v nasprotno stranko. V slednji koncept pa se lahko poseže, če se izpolni brez sodbe. Vendar pa se koncept ne more izničiti, saj se mora postopek pred sodiščem (v določenih primerih) ustaviti in je zvezan s povrnitvijo stroškov.

(8) RAZSOJEVALEC IN NJEGOVA DOLŽNOST

Tožba se sicer vloži z zahtevkom nasproti druge stranke, vendar pa je namen instituta tožbe, da se postopek vodi s strani razsojevalca in ne s strani katerekoli od strank.

Razsojevalec bo o predlogu odločil z uporabo nevtralnih postopkovnih pravil in veljavnega pravnega temelja.

Slednjo razsojo ne bo podala nobena od strank, tako je tudi akt tožbe usmerjen v zahtevo podano na sodišče in ne v napad druge stranke.

Razsojevalec je torej neodvisen in strokovno usposobljen za reševanje najzahtevnejših pravnih vprašanj. Tako je tudi nepristranski, saj veljajo pravila izločitve (70. člen ZPP). Integriteta pa zahteva od razsojevalca najvišje standarde vestnosti, poštenja, morale, etike in znanja v tem rangi, kar definira skrbnost delovanja razsojevalca.

Tako je delo razsojevalca ne le dolžnost, temveč častna funkcija. Ravno slednje se mora zahtevati tudi od strank

postopka, da postopajo vestno, pošteno, moralno, etično in z znanjem. Seveda v meri povprečnega človeka, v primeru zastopanja po pravniku pa v meri pooblaščenca.

Prikaz 17

STANDARD RAZSOJE

STANDARD RAZSOJEVALCA

neodvisnost (pravni strokovnjak)	nepriistranskost (izločitev po 70. členu ZPP)	nevtralna pravila postopka	veljavni pravni temelj
--	---	-------------------------------	---------------------------

morala	etika	vestnost	poštenje	znanje
--------	-------	----------	----------	--------

STANDARD TOŽEČE STRANKE (VSEH STRANK POSTOPKA)

(8.1.) FORMA

Opis dejanskih okoliščin razsoje lahko pojasnimo na način razjasnitve izbranega razsojevalca, do katerega se mora oblikovati odnos spoštovanja.

Ravno morala zahteva od vložnika tožbe, da sestavi formo iskanja zelene odločitve, če slednje omogoča pravo.

Tako je postavljena tožba odprte narave in ne predvideva, kako bo svojo funkcijo razsojevalec **moral** narediti, temveč, da naj upošteva svojo skrbnost **odloči o zahtevi**.

(8.2.) FIGURALIKA

Figuralika tožbe mora opisati način upoštevanja odločitve sodišča. Tako se predlaga izdaja odločitve na prvi stopnji in se v tožbi ne more razmišljati o vlaganju pravnih sredstev in odločanju s strani drugih sodišč.

V tej smeri se šteje prvostopno sodišče za edini organ od katerega se lahko pričakuje odločitev. In ravno slednja

odločitev se s spoštljivim odnosom pričakuje.

Zopet se razsojevalcu ne polaga v usta razsoja, temveč se slednja le predlaga v želeni smeri.

Tako se lahko tožeča stranka sklicuje, pravilno predlaga več odločitev katere so lahko v podrejenem ali neodvisnem razmerju.

Vseeno pa varieteta možnih rešitev, ne sme siliti razsojevalca, temveč mu mora ponudi zgolj alternativne možnosti odločanja. Seveda se slednje lahko podere v primeru, ko mora razsojevalec o vseh podrejenih ali neodvisnih predlogih, odločiti meritorno. Slednje predstavlja za sodišče v primeru neutemeljenega naziranja, težje delo. V primeru utemeljenega naziranja pa predstavlja olajšanje za delo sodnika.

Tako se figuralika mora prilagoditi odnosu spoštovanja poklica razsojevalca in ne sme predstavljati izsiljevalskega oziroma kot prej pojasnjeno zvijačnega odnosa do razsojevalca.

(8.3.) KONCEPT

Dejanske okoliščine razsoje se tako ne smejo predstaviti kot napad na nasprotno stranko. Nadalje tudi ne kot način pogojevanja dela razsojevalca. Tako tudi ne sme biti vzpostavljen dvom v delo razsojevalca. Pa naj si bo osebni ali strokovni dvom.

Lahko torej zastopam stališče, da je koncept dolžnosti razsojevalca v iskanju treh temeljnih značilnosti.

Koncept podpira **neodvisnost pravnega strokovnjaka**. Vsakršna primerjava z drugačnimi tribunali, privatno razsojo in alternativnim sojenjem in zunajsodnim reševanjem težave, ne zasleduje koncepta.

Tudi **nepriistranskost pravnega strokovnjaka** je stvar koncepta in je vsakršna izločitev sodnika edina pravilna odločitev.

Koncept pa nadalje išče **znanje razsojevalca**, kot pravnega strokovnjaka in mu v tem zaupa. Namreč razsoja poteka

izključno z uporabo veljavne zakonodaje, kot ustavno kategorijo.

(9) PRAVNA NAZIRANJA

V tožbi se lahko podajo pravna naziranja, za kar se strukturalno lahko odločimo sintetično ali analitično.

Lahko se pravna naziranja podajo tudi pozneje, saj slednja niso vezana na prekluzije.

Sintetična podaja se vpenja v predstavitev situacije čez celotno besedilo.

Analitično pa se lahko poda kot celovito poglavje tekom besedila tožbe.

SINTETIČNO PODOJANJE
prekluzija
ANALITIČNO PODOJANJE

Kar se tiče **forme** podajam zaključek, da pravna naziranja predstavljajo objektivno stvarino. Kot taka je izpričana tudi v sodni praksi. Vsakršna naziranja katera ne upoštevajo slednjih smernic, predstavljajo nove zaključke in predstavljajo kreativno tožbe stranke.

Ker mora sodnik sam poznati veljavno pravo, sama forma navedb ni odločilna. Če je obširna lahko popolnoma odmakne konus tožbe. V tem smislu se lahko za formo uporabi metoda ločenih pravnih zatrjevanja, predvsem ko gre za ponujanje novih zaključkov. S tem ni mišljeno, da drugačna uporaba prava ni pravilna. Vseeno pa je uporaba prava, stvar sodišča.

Figuralika je v tem primeru pridržana pravnemu silogizmu in argumentaciji v pravu. Slednje pomeni, da morajo logični zaključki slediti premisnemu podajanju zaključkov. Prav tako pa mora biti uporabljena logično preverljiva argumentacija. O uporabi metod, tehnik in miselnih procesov v pravu sem že razpravljali. Sicer pa glede pravnega silogizma in argumentacije obstaja obsežna domača in tuja pravna literatura.

Koncept tožbe je usmerjen v iskanje pravne rešitve. Tako mora biti podana rešitev konsistentna in povezana. Prav tako mora biti enovito odgovarjanje na navedbe nasprotne stranke. V kolikor pa prihaja do miselnega preskoka, pa more biti slednje jasno pojasnjeno z vzroki in razvidno iz besedila.

Prikaz 18

PРАВNA NAZIRANJA

FORMA	FIGURALIKA	KONCEPT
metoda ločenih pravnih zatrjevanj	logični zaključki sledijo premisnemu podajanju zaključkov logično preverljiva argumentacija	iskanje pravne rešitve podana rešitev mora biti konsistentna in povezana enovito odgovarjanje na navedbe nasprotne stranke miselni preskok jasno pojasnjen z vzroki in razviden iz besedila

(10) TOŽBENI ZAHTEVEK

Kot smo že nakazili, je zahtevek cilj tožbe. Zato mora zasledovati oblikovno in vsebinsko koherentnost tožbe.

Oblikovno se mora predstaviti v odločitvi, ki se zasleduje s tožbo. Pri tem je pomembno, da povzema veljavna postopkovna in materialna pravila. Torej ko je zahtevek lahko: dajatveni²⁰, ugotovitveni²¹ ali oblikovalni²².

Vsebinska koherentnost, pa se doseže z povezavo samega besedila tožbe. Torej ko zahteva stranka ravno tisto, kar tudi opisuje v vsebini tožbe.

²⁰ S pojmom dajatvene tožbe torej ni mišljena le tožba, ki se nanaša na dajatev v ožjem pomenu, pač pa tudi tožba, ki se nanaša na druge vrste polnitev. Več o tem: Pravdni postopek, zakon s komentarjem, 2. knjiga, GV Založba, 2006, str. 118.

²¹ Z oblikovalno (konstitutivno) tožbo tožnik zahteva, naj sodišče s sodbo ustanovi, spremeni ali odpravi določeno pravno razmerje. Več o tem: Pravdni postopek, zakon s komentarjem, 2. knjiga, GV Založba, 2006, str. 119.

²² Z ugotovitveno (deklaratorno) tožbo tožnik zahteva ugotovitev obstoja ali neobstoja določenega pravnega razmerja ali pravice. Več o tem: Pravdni postopek, zakon s komentarjem, 2. knjiga, GV Založba, 2006, str. 119.

oblikovna koherentnost tožbe

vsebinska koherentnost tožbe

tožbeni zahtev

Kar se tiče **forme**, lahko podam napotilo, da je zahtev končni besedilni del tožbe, kateri je nujno potrebna sestavina, saj predstavlja bodoči izrek sodbe. Kar se tiče **figuralike**, je smiselno, da je sintagma oblikovana natančno, jasno in jedrno. Vsa bogatost besedilnega izražanja se tako mora podati v predhodnem oblikovanju tvarine tožbe. **Koncept** terja, da se zahtev nanaša na ravnanja ali opustitev tožene stranke.

Prikaz 19

TOŽBENI ZAHTEVEK

FORMA	FIGURALIKA	KONCEPT
končni besedilni del tožbe predstavlja bodoči izrek sodbe	sintagma mora biti oblikovana natančno, jasno in jedrno	zahtevek se mora nanašati na ravnanje ali opustitev tožene stranke

Če povzamem, se tožbeni zahtevek slogovno oblikuje na način, da se navede ravnanje ali opustitev tožene stranke v korist tožeče stranke, kot je bila izluščena tekom besedila tožbe, na način doseganja natančne, jasne in jedrne pravne posledice.

Natančna pravna posledica upošteva koherentnost navajanj pravne podlage v besedilu tožbe, torej je skladna. **Jasnost** sintagme mora predvsem dosecati toženo stranko, da bo razumela, katero ravnanje ali opustitev se zahteva od nje. **Jedrnost** pa zoži tožbeni zahtevek, na raven učinkovite izvršitve pravne posledice, ko se spremljevalni pravni učinki ne navajajo v tožbenem zahtevku.

Naloga sodnika je, da odloči o tožbenem zahtevku po merilih pravnega silogizma. Pri tem mu bo zahtevek, kateri se potrjuje preko vsebine tožbe, dosegal jasnost in je jedrnat, v pomoč.

(11) **P**OTRDITEV ALI OVRŽENJE TEZ

Po podaji tematike lahko potrdim, da je slogovno oblikovanje pravilni pristop, da zahteva naslovljena na sodno oblast, naleti na učinkovito obravnavo. Šele tožba, katera bo povzemala dejansko in pravno stvarino na besedilno ustrezen način, bo spoštovala razsojevalca. Enako tudi dikcija, katera naslavlja pravnega strokovnjaka.

Glede razvoja metod, tehnik in miselnih procesov slogovnega oblikovanja pravnih besedil, lahko izrazim upanje, da se bo pot nadaljevala.

Ne le uporaba, temveč predvsem povezava besedilne sposobnosti in pravnega silogizma, ponuja potrjevanje vloge sodne oblasti v demokratični ureditvi.

Da ne bo le pravica vlaganja tožb, temveč bo tudi dolžnost oblikovanja besedilno ustreznega pravnega besedila, tudi zaživela, smo šele na začetku poti. Enako je tudi zasledovati, da se dolžnost sojenja, razume kot opravljanje častne funkcije, s strani pravnih strokovnjakov.

Vsako učenje rabi tudi lastno metodiko, za kar se lahko samo zavzemam z željo nadaljnjega razvoja na področju slogovnega oblikovanja pravnih besedil. Kar se tiče razvoja posebne pravne discipline, je tako teza sedaj le pogojno potrjena.

(12) KONČNO GLEDE ESEJA

Nadaljnje raziskovanje metodike slogovnega oblikovanja pravnih besedil, se mora vztrajno razvijati v prihodnosti.

Uporaba tujih načinov oblikovanja pravnih besedil, je lahko v pomoč, nikakor pa ne more nadomestiti lastne sposobnosti ustvarjanja in kreacije slovenskega besediloslovja.

Ob nomotehnik, se tako lahko razvije tudi lastna veda oblikovanja pravnih besedil.

S slednjim esejem sem ponudil kanček metodologije za slogovno oblikovanje besedila tožbe.